

„A TERMÉSZET” előfizetési ára mellék-
lappal, a „HALÁSZAT”-tal együtt:
egy évre 6 korona.
Csupán a „Halászat” egy évre 3 korona.

Állattani, vadászati es halászati folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

DR. LENDL ADOLF.

Felelős szerkesztő:

LAKATOS KÁROLY.

Budapest, II., Donáti-uteza 7.

Az állatok pszichikai életéről.

(Kivonat Dr. Gorka Sándor mult számunk-
ban már jelzett állattani előadásából.)

Psychikai folyamatok alatt a lelki élet jelenségeit értjük, melyek végelemzésben, mint elemekre, az érzetekre vezethetők vissza. Ez utóbbiak alatt azon bonyolódott folyamatok eredményét értjük, melyek által a szervezet külső és belső ingereket megérezni képes. Ennek alapján pszichikai életről nemcsak azoknál a szervezeteknél beszélhetünk, melyeknél a lelki élet fejlődésének legmagasabb fokai: tudat, akarat stb. észlelhetők, hanem azon lényeknél is, melyeknél a lelkiélet alkotó elemeire, az érzetekre lehet következtetni, vagyis amelyek képesek ingerek felfogására és feldolgozására. Miután az ingerlékenység (irritabilitás), vagyis ingerek megérezésének képessége a protoplasma ősi sajátságát képezi, azért az összes élő lényeknél mindenütt a testi működés mellett, ilyen értelemben, pszichikai életjelenségek is észlelhetők. Számos észlelet igazolja, hogy a protisták megérik az ingereket s reá-

A sasmadár.

Néma magányban, bérczek honában
Él a sasmadár;
Ott, hol a tetőn — a fény-detelön
Van a földhatár.
Nem néz a földre, csak föl az égre, —
A napba tekint,
A kék világban — szabad hazában
Álmodozva ring.
Fürdik a fényben, gyöngyöző dórben —
Kéj az mind neki.
Vész-vihar éltét, félelem szívét
Nem remegteti.
Játszik a léttel, ezernyi vészszel —
A tette szilaj,
Széteág szárnykarja — mint a hős kardja —
Ha zúg a vihar.
Kedve ha támad — tűzvérre lázad,
Tette készleti,
Égen a felhőt, a futó szellőt
Rabjává teszi.
A tüzes orkán — cikázó villám
Ha megperzseli,
Hamvából újul — a büszke Turul —
Nem fáj az neki.
Nyíl ha találja, szívét átjárja —
Piros vére hull,
Sziklatetőre — bérczetetőre
Vadrózsza borul.
Sóhaj az erdő, zokog a szellő
Mint a vész-sirály,
Nyugszik a fényben, ünnepi csöndben
A madár-király.

Lakatos Károly.

juk czélszerűen reagálnak. A protisták a külvilág változásairól azáltal szereznek tudomást, hogy az ingerek protoplasmájuk elemi részecskéiben molekuláris folyamatokat indítanak meg, melyek a ható inger intenzitása szerint vagy molekuláris, vagy pedig helyváltoztatást eredményező mozgásban nyilvánulnak. Ezek a molekuláris folyamatok képezik a legprimitívebb pszichikai működéseket, mert ezek eredménye révén szerezhetnek tudomást a külvilág és testük változásairól. Miután a mozgás az egyedüli kritérium, melyből a pszichikai folyamatokra következtetést vonhatunk, a mozgásokat kell elemeznünk, ha a protisták pszichikai életét ismerni akarjuk. Verworn és Loeb vizsgálataiból tudjuk, hogy a protistáknál egy és ugyanazon ingerre gépszerű pontossággal mindig egy és ugyanazon mozgás áll be, amelynek irányát nem akarjuk, hanem külső ingerek, chemiai és physikai erők szabják meg. Testük egyenlőtlen ingerlékenysége miatt az ingerforráshoz tudat nélkül olyan szükségszerű törvényszerűséggel közelnek, vagy távolodnak tőle, mint